ADEPTI

Ivan Matoušek

A D E P T I

ADEPTI

Ivan Matoušek

TRIÁDA

© Ivan Matoušek, 2009
ISBN tištěné verze 978-80-87256-13-8
ISBN verze PDF 978-80-7474-010-7

Stane-li se, že budeš muset psát na nějakém hojně navštěvovaném místě, polož na pult pár popsaných listů, jako bys je chtěl opisovat. Nechť jsou dobře viditelné a každému na dosah. Papír, na nějž skutečně píšeš, polož na stolek také, nicméně tak, aby byla vidět jen jedna řádka opisu, kterou si může přečíst každý, kdo k tobě přistoupí. To, co jsi mezitím napsal, zakryj knihou nebo jiným kusem papíru…

Jules Mazarin (Giulio Mazarini)

Budiž vzdán dík ctěné památce proslulého a učeného pána Michaela Maiera, slovutného doktora fysiky a medicíny… A proto v jeho emblémech, drahý čtenáři, nalezni pokoj a radost, jak to jen nejlépe dokážeš, a radostně se procházej mou zahradou.

Daniel Stolcius

ATALANTA FVGIENS
hoc est
EMBLEMATA NOVA
DE SECRETIS NATURAE CHYMICA

**ROZHLÍŽEJÍCÍSEMNOHOHLAVÝDRAKMÁSPI
RÁLOVITĚZDVIŽENÝOCAS,KOLEMSTROMYA
DALŠÍVEGETACE,ZPRAVAKRÁČÍNAHÁHESP
ERTUSA,JENPLÁŠŤZANÍVLAJE,NALEVOSTOJÍ
AEGLESARETHUSOU,OBĚROVNĚŽNAHÉASP
LÁŠTI,PŘEDNIMIPŘICHÁZEJÍCÍHERKULES,OD
ĚNÝVELVÍKŮŽI,SKYJEMPŘESRAMENO,NATA
HUJERUKUKVĚTVIPROJABLKO,NAOPAČNÉST
RANĚPŘEBÍRÁODROZHALENÉVENUŠETŘIJAB
LKAHIPPOMENAPŘEDPLOTYVPOPŘEDÍSDVĚ
MAJABLKYUTÍKÁATALANTĚ,KTERÁVBĚHUT
ŘETÍJABLKOSBÍRÁZEZEMĚ,VZDALUJÍSEODA
NTICKÉROTUNDYVPRAVÉMOKRAJI,ALEZÁRO
VEŇJEVCHODEMVIDĚT,JAKSEVNÍOBJÍMAJÍ
ALÍBAJÍ,VEDLEROTUNDYODCHÁZÍPÁREKLVŮ.**

Zaskočen abstinenčními příznaky nedělám si sebemenší naději, že někdy překonám neznámo, onu hradbu, oddělující mě ze všech stran od poznání. Přesto ale již nyní věřím, že díky prázdnotě, ve které jsem se 18. 3. 1998 nečekaně octl, bude toto datum jednou stejně významné jako 23. 8. 1981, kdy díky pokusu o sebevraždu začala vznikat kniha Ego, nebo jako 23. 7., jež se díky trýznivému prožívání lásky dostalo Mezi staré obrazy.

Stručná historie času, takto lze 18. 3. 1998 charakterizovat nejvýstižněji. Uplynul tehdy první týden bez psaní knihy Spas. V tramvaji jsem přemlouval minulost, aby se vrátila. Pak jsem vystoupil a nic se nestalo.

Přemlouvám zřejmě akorát sebe, napadlo ho. – Ahoj! V úleku se mechanicky otočil. (Ne, opravdu se nic nezměnilo. Nikde už pro mě nebude klidné místo.) Ten druhý, jako by jej nemínil nechat na po-

chybách, opakuje ještě silněji: Ahoj, sakra, slyšíš mě? (Tak se s ním skamarádit.) Kde jsi? Skoro křičí. (Jenomže já nemohu. Ostatně se otočil zády.) Je to lepší? Byl útržkovitostí hovoru úplně paralizovaný. Ty otázky mu bůhví proč připomněly zlomky starých myslitelů.

Neuvěřitelný pokrok. Jako zesílené drogou. Zatracené svinstvo. A proti tomu skromnost, která je pořád stejná. Jindřich pozoruje ruku. Teď je jen vrásčitější. Nové přístroje on však ignoroval. Pracemi velkých vědeckých týmů pohrdal. Dokonce ani četba posledních poznatků o vesmíru se pro něj nemohla stát celodenní náplní.

Vrásčitá ruka se rozpadá a sypou se z ní písmena. *Pokrok je stejně neodvratný jako stárnutí.* Jindřichův exhibicionismus působí bezvýchodně. Zasypává se sám sebou. – Jenomže kdyby nás bylo víc, kdybychom se všichni u někoho sešli, taková návštěva by byla změnou k lepšímu. Rozuměli bychom si, což by se vlastně moc nelišilo ani od spojení muže a ženy. Domek na předměstí by byl plný optimismu, nadhledu a humoru, jaký je společný pouze vyděděncům, kteří usilují o nesmrtelnost.

Humor je ovšem částečný cíl. Ani ještě nevím, budeme-li cestou k němu míjet kostru svírající u zubící se lebky mobil. Nebo zda nám někde u cesty zatančí sebejistá kostra s křidélky mezi nohama. Nicméně když takovéto jevy zkoumali roztroušeně, každý na vlastní pěst, žádný nadhled při tom neprojevovali.

Vyděděnci nejsou bozi. Možná ale skrz zeď slyším boží hlasy. Nebo mluví v televizi, která se odtamtud rovněž ozývá. Mohli by se však projevovat tak prostoduše? Nebo je jim jedno, co si o nich myslím?

Dále mě znepokojuje zánik Ústavu. Takže budeme procházet dlouhými pustými chodbami. Ti, kteří se zde potkávají, jsou více než kdykoliv dřív pouhými stíny. Přitom se tolik všichni snažili. Po některých tu zůstaly cedulky na dveřích. Čte jejich jména. Překročí práh a uvidí velkou baňku s rybičkami. Sedl si na vysokou dřevěnou stoličku. Rád by je potěšil. Zlehka zaťuká. Jdou se na něj podívat. Prohlížejí si ho a nic neřeknou.

Jak dlouho tu vydržím jakoby s rukama spoutanýma za zády drásat se jejich osudy? Toužím, aby si znovu označili příchod, převlékli se

do badatelských děravých plášťů, nasadili si brýle, ochranné masky, gumové rukavice. V šatně visí límce s jejich monogramy a značkami. Venku se zvedl vítr. Něco se děje. Jeden na druhého překvapeně hledí. Z chodby je slyšet výtah. Nelze poznat, zda jede zezdola nebo seshora. Projel. Svým způsobem je to úleva. Popřáli si hezký den a rozešli se po laboratořích. Každý má teď pro sebe mnoho místností. Pozorují z oken lampy pouličního osvětlení, které sílící vítr rozhoupával.

I moje jméno zůstalo na dveřích. Moucha usedla na provázek v okně. Také se rozhoupal. Neodlétla, ani když jsem k ní natáhl krk, takže jsem konečně spočítal, kolik má nohou. Tenhle úkol mi uložil ještě můj vedoucí Jiřík v Akademii. Lze tedy říct, že jsem na něm pracoval bezmála celý život.

Díky knize Spas jsem si toto všechno příliš nepřipouštěl. Dokonce mi ta celková agonie byla vhod, jelikož přinášela klid. Leč nyní jako by ohlašovala konec. Nedá se ovšem říct, že bych se nějak milosrdně vytrácel. Spíš jsem díky prázdnotě najednou až moc. A přitom nevím, čím by se dala zaplnit.

Netušil v tu chvíli, že by záchranou mohla být přednáška doktora V. K. na hvězdárně. Uplynulo však jen pár dní a on nečekaně vešel do okouzlujícího labyrintu přírody a architektury, mezi podivuhodná těla a podivuhodné duchy. Ale bude mu dopřáno napsat každý měsíc aspoň jednu krátkou básničku? Pokusí se o to, ač ví, že cíle, jenž by ho odměnil, dosáhne stěží. I kdyby úspěšně prošel všemi znameními na obloze, na pozemské vězení si nezvykne. Nicméně právě ono je pro velké dílo nezbytné.

Opět se ocitl v místnostech, kde před několika staletími či tisíciletími pracoval. Nic z té dávné doby se mu nevybavovalo. Ani lidé. Znovu se s nimi seznamuje. Koho z nich kdysi zahlédl? Kohokoliv. Postupně si je spojuje s postavami ze starých obrázků. A nakreslené scénky se pokouší spojovat s dnešní realitou.

I.
VÍTR HO NOSIL V BŘIŠE SVÉM

NABŘEHUSTOJÍMUŽ,LÁTKA VLAJEKOLEMJEHONAHÉHO UROSTLÉHOTĚLA,VBŘIŠEMÁ MIMINKO,MÍSTOVLASŮADL ANÍTRYSKÁZMUŽOVYHLA VYAZÁPĚSTÍDÝM,VLNÍSE,ZA KRÝVÁCELOUOBLOHU,PODÉL BŘEHUVEGETACE,VPOZADÍS KALNATÝZÁLIVSPLACHETNIC Í,VESKALÁCHRŮZNÉSTAVBY.

Abych vyjádřil, že je něco vysoko na obloze, psal jsem o tom tak tence, že písmena bylo sotva vidět.

Nejpodivnější nauka. Věda. Umění. Věda vznešeného umění. Čarování. Mysticismus. Královské umění. Pokusy.

Stále si ta slova potichu opakují. Laboratorní deníky si nadepsali nejpodivnějšími jmény.

Zosimos. Kajetáno, Majero. Blondel, Flamel, Grimel.

Oslovovali jeden druhého, avšak byla to samomluva. – Zlatý špinavý Františku. – Stando. – Kašpare Šedavý. Hovoří spolu v narážkách, aby je jiní nemohli pochopit.

Saturn, který přišel mezi posledními, si dal židli do dveří. Z rozepnuté košile s krátkými rukávy mu vykukuje polokoule černého břicha. V knoflíkové dírce má žlutý květ měsíčku lékařského, který dostal za finanční příspěvek na elixír života. Usnul. Vypadá, jako kdyby se do dnešní doby dostal omylem, jako kdyby na tento zmatek přišel nějakým nedopatřením. Jestliže však jeho myšlenky na rozdíl od moderních poznatků nepodléhají času, pak není divu, že se zde objevil. Mezi

přítomnými je ostatně též Dominik, Basil, Milan, Ludvík Trismosin Jarmil Trismosin, Arman Valentin, Svoboda, Švanda, Seton, Tyfon.

Většina z nich a ještě několik dalších se sešlo také v Ústavu, aniž by o tom věděli. Komentováním starých obrázků se pokoušejí popsat současný svět. Počínají si ve své činnosti jako chirurg, který něco vyoperoval z těla pacienta, aby mohl říct: Podívejte, tohle jste rovněž vy. Takhle vypadá jedna část vašeho života. Ty ostatní se od ní moc neliší. Žádná doba nebyla pro citlivé bytosti hezčí.

Bojí se, aby si někdo nevšiml, že usilují o transmutaci. Mají strach z mučení, z vězení. Milan Midas dokonce pravil, že nebude jíst, aby u advokáta neměl větry. I jiné jejich výroky jsou nečekané. Ač připravují elixír života, myslí zároveň na smrt. Kajetáno zavzdychá: Nastane-li po smrti život věčný, jak pochybné je naše zdejší počínání.

Kryštof Kocourek jede vlakem. Po prášcích je v útlumu. Strnule, nepřítomně pozoruje záclonku, která vlaje ve větru a vydává zvuk zběsilého pleskotu křídel. Zdá se mu, že vagón letí kouřem či v hustých mracích. Jiskry a kusy uhlí přelétají za oknem. Propadá se do nepříjemného polospánku. Snaží se z něho probrat. Naproti němu sedí sestra v Umění. Všiml si, že se jí zavírají oči. V jednom okamžiku na sebe pohlédli, ale jakoby mimoděčně, jako kdyby ve snu neovládali oční a víčkové svaly. Tvářili se, jako kdyby měli odpojený cit. Kdosi Kryštofa vyrušil. Vyjel z podzemí. Do vagónu svítilo slunce. Zakryl si tvář šátkem. Každé slovo, které si mezi sebou spolucestující vyměnili, jej bodlo. Po chvíli šátek odhrnul. Z krvavé rány vytéká myšlenka. *Zabloudil jsem na cestě zpátky za těmi, kteří mě porodili.* Octl se mezi nesrozumitelně aktivními živočichy. Přitom na obrázku by vypadali jako dvojníci Adonidovi, Herkulovi, Hippomenovi nebo jako Dianiny dvojnice. Tady mu vadilo jejich sportovní oblečení, nahá ramena, smějící se ústa, účesy, tenisky. Nahé nohy překračují zavazadla. Těla vystupují. Nastupují. Popoběhnou podél vlaku. Ubíhají zpět. Nesou, vlečou, tlačí kdejakou vymoženost. Křičí a mávají.

Na rozdíl od nich prožívá Kryštof Kocourek jízdu vlakem mysticky. I jeho jméno zní tajuplně. Tváří se lhostejně. Jen by se rád zbavil nepříjemného neklidu v lýtkách. Jen by se rád setkal s advokátem, aby

mu řekl, že žije jako vyděděnec v mokru, ve tmě, v zápachu. Leč příznivější podmínky pro adepty neexistují.

Na jednom obrázku Kryštofa upoutal homunkulus v břiše muže. *Adept splynul v domě lásky se svým výtvorem.* Chemický človíček otevřel okýnko a zvídavým hláskem se ptá: Táto, proč nechceš, abych měl mámu? Do toho se zdálky ozvalo: Nezaslouží si vaše zlaté dítě úplnou rodinu?

Nelze však vynechávat ani přirozenější situace. Mezi ně patří, jak Dž Kaman věnoval trochu pozornosti svému vnukovi Johannu Thuldovi. Vyslechl ho, zatvářil se, jako by o jeho otázce přemýšlel, nicméně odpověděl, že létající kobereček by nechtěl. – Proč? – To jsou báchorky. – Ale mě by jenom zajímalo, jestli by sis ho přál. – Ne. To se již na vnuka trochu utrhl. K čemu by mi byl? K ničemu. – Tak dobře. *Dž létající kobereček NE*, poznamenal si Johann. Dávno se ten kousek papírku někde ztratil, ale dědečkovu odpověď si bude pamatovat stále. Postavil se. Zrovna se mu zase vybavuje. Nejspíš ji potřeboval do nějakého testu.

Rovněž Jakub se zastavil. Hledí před se sebe. Prohnul se v boku s vahou na levé noze. Pravá ruka je mírně předpažena, levá směřuje zpátky dolů. Také nekonečný zástup jeho dvojníků stojí v této póze. Jsou si k nerozeznání podobni. Rozdíl je pouze v tom, že ti před Jakubem takto stojí proti němu čelem, ti za ním jsou k němu otočeni zády. Čili jinými slovy on jediný má jakoby namířeno opačným směrem. Dále se tímto způsobem vymykali Vilan, Roman, Jan, Milan, kteří též pózovali mezi zrcadly v pasáži Souhra, kdykoliv se v těchto končinách Setony ocitli. Ostatně i na několika jiných jejích místech měli podobné zážitky. Proto dostala Setona přívlastek *magická.* Jenomže magická zákoutí jsou již minulostí. Nikdy jich sice nebylo moc, zato je tím pádem každý dobře znal. Vzpomínají, jak působila přehledně, protože tehdy tak působilo celé město. Téměř nic se v něm neměnilo. Mohli chodit stále po stejných poloprázdných ulicích a snít dokolečka tytéž sny.

Jako ve snách ovšem chodí i nyní. Špatně slyší. Dlaň si dávají k uchu. Dvojníci s dlaní u ucha je poučují. – Co? – Co? Ticho. Nic.

Stárnou. Břicha mají vystrčená. Oni také stojí s vystrčenými břichy. Nicméně se každý z nich v životě párkrát dočkal sváteční chvíle.

Pavel Korálek ji poprvé zakusil v základní škole před otevřenou skříní s chemikáliemi. Byla na konci dlouhé chodby, kterou prošel z jedné budovy do druhé. Těžko je možné si představit, co by tehdy upoutalo silněji jeho fantazii. Chemikálie stály na úzkých ustupujících poličkách připomínajících schodiště. Toužil mít zmenšeninu takové skříně doma. Nakonec si ji sám vyrobil. Vešla se do výklenku v koupelně. Od té doby díky ní na všechny své lahvičky vidí stejně dobře. To schodiště se stalo jeho domácím oltářem. Popis Korálkovy *skříňky na chemikálie* sice dosud nebyl publikován, ale přesto jej lze nalézt v každé knize, jak rozpoznal M. V. i mnozí další. Velké dílo totiž začíná kdekoliv.

Milan Figulus se ocitl díky sklu knihovny na hřbetech desetitisíců svazků. Lampička mu svítila na cestu. Jeho obličej byly tmavé a světlé skvrny. Skládal z papíru vlaštovky. Vypadal jako někdo jiný. Za celý život jen stihl několik svazků prolistovat. V mládí však vymyslel sám od sebe postup, ke kterému před ním dospěl Hassan v Zahradě všech plodů. Šlo tedy o stejný nápad dvou adeptů v různých dobách. Milan a Hassan uvažují o neexistujícím románu jako o málo známém, ale pozoruhodném díle. Tímto způsobem si ušetří spousty námahy, protože se s ničím není třeba sepisovat. Je ovšem dobré nějakou větu vydávat za citát z onoho fiktivního textu. Milan takto citoval jakéhosi Františka Grimela, přehrabujícího se v odpadcích. *František Grimel popisuje nejobyčejnější jevy s takovou důkladností, že* se *stávají tajemstvím, ze kterého leckomu běhá mráz po zádech. Například: Měl jsem všude pocit, že na mě odněkud fouká. Nemohl jsem tomu utéci, nikde jsem se před tím nemohl schovat.* Jaké však bylo po letech Figulovo překvapení, když při listování Zahradou padl jeho zrak na citát, jenž mu byl povědomý. *Najednou začalo na Petra z Františka, přehrabujícího se v odpadcích, ze všech stran foukat. Přitom byl schovaný.* Když to četl, přeběhl mráz po zádech i jemu.

Na jiném smetišti si po dlouhé, usilovné práci bere Johann Jaroš den dovolené. Chce ukázat dětem knihu Album. Pravil jim: Jdeme se

společně podívat na nesmrtelné předky. Eliška a Vašek se usmívali. Zapamatujete si dnešní vycházku? Je sváteční, dodal na vysvětlenou. Chvíli postávali před výlohou, ale předky v ní nenašli. Ani prodavač o nich nevěděl. Jaroš se zřejmě nadýchal nějakých dávných výparů.

Omámený minulostí v knize Album se cítil i Kryštof Kocourek. Tlačil čelo do tří ručníků, visících na jednom háčku. Stále slyšel, jak Mladota na zmatku říká: Každý feťák si hned myslí, že je spoluautor. – Přitom knihou Album jsem měl pouze v úmyslu zmatek zpestřit ještě velkolepějším zmatkem. Nalistoval ho, ale přečetl jenom *Tak máte náhradu*, a ozvalo se ječení. Kocourek na ten semknutý hlouček u dveří do pokoje nikdy nezapomene. Viděl ve tvářích radostné odhodlání: Musíme ho přehlušit. V tomto byli s Mladotou zajedno. Necítil k nim však nevoli, neboť jejich spontánní spojenectví mu přineslo nevšední zážitek. Takže nakonec ti, které chtěl obohatit, vlastně obohatili jeho, aniž by z toho sami něco měli. Ochuzeni si ovšem rozhodně nepřipadali. Proto ani z tohoto důvodu by Kocourek nemusel mít špatný pocit.

Často ale vnitřní život poškozuje adepty víc než dění kolem nich. Merkur se pamatuje na školní soutěž v mlčení, kterou prohrál, protože zašeptal *konstruktér*, aby i spolužáci věděli, co jeho otec dělá. Adalbert Trevisan je chudý, nikde nemá sochu, nicméně syn, kterého porodil, je na něj pyšný, jelikož zkonstruoval nášlapnou minu. Spolužáci se Merkurovi smáli. Slovo *konstruktér* je neokouzlilo. – Ať ani hmyz tě neslyší, napomenul jej učitel. Teď, kdy je již starý, mu mlčení potíže nedělá. Neví, co by měl říct. Je spisovatel. Píše. *Otec po mnoha letech znovu otevřel desky. Na růžovém papíře pod vybledlým starým výkresem bylo napsáno Trevisan. – To je nášlapná mina.* Byl znovu dojat jako kdysi. Účel té konstrukce přitom jeho mechanickému srdci nepřipadal důležitý. *Nášlapná mina* je otcův hlas vyjadřující marné snažení. Podpis *Trevisan* v pravém dolním obdélníčku vyvolává v Merkurovi intenzivnější pohnutí než *Merkur*, vytištěný na obálkách knih líčících průběh života.

Ti, co kvůli spisovateli Merkurovi listují v Adeptech, mají pocit, jako by se všechno důležité přihodilo na začátku. Jan Vřesovec dokonce

sám omládl a v čerstvě vymalovaném výklenku koupelny rozpouští v destilované vodě několik krystalků modré skalice. Pak bere sodný louh a k roztoku ho přikapává. Znovu se objevil světlounce namodralý obláček. Nehybně visel v modrém čirém prostoru. Při zahřívání černal, zvětšoval se, zaplňoval roztok a nakonec vyletěl na zeď, kde zůstal rozdělený na mnoho nepravidelných tmavých skvrn. Malý experimentátor nestihl zkumavku oddálit od plamene. Bylo mu do pláče. Napadlo ho, že viděl dění ve své duši.

Hledí z okna do mlhy na protější panelák. *Malý experimentátor.* Opět má před sebou věty, které kdysi mnohokrát četl. *Nechcete-li zanechati doufání a zároveň se rozhodnete pro samotu, jste stejně pošetilí jako volající o pomoc, jenž neotvírá ústa. Příklad učitele je nezbytný pro zdárné provádění pokusů. Bez známosti je adept jako plachetnice bez větru.* Podíval se stranou. Strom za humny, stářím celý zčernalý a zkroucený, může být vzorem trpělivosti, která se proměňuje v ovoce. Na větvi čeká havran a kolem kmenu obchází beran.

Červený lev uléhá, zavírá tlamu, zvedá hlavu, vstává. Daniel Zachar se předklání únavou. Hledí do žhavých uhlíků v ohništi a dýchá. Červený lev tančí. Daniel Zachar zatají dech. Červený lev dotančí, převalí se, uléhá. Stále dokolečka. Návštěvy už od špinavých oprýskaných dveří nadšeně prohlašují: Takový nepořádek jsme dosud nikde neviděli. – Vy jste originální, rozplývají se nad odpadky, mezi kterými by sami nemohli žít. Zachar na sobě nedá nic znát, leč myslí si, že se mu trapní maloměšťáci snaží zalichotit a nenapadne je, že všichni říkají totéž. – Já mám rád chaos. Ty ne? Takhle se s oblibou snaží sbližovat. – Christian Andrea spí v panelákové ložnici na posteli s nebesy. Vy ne? – Vy tu, Danieli, takovou postel ani nemáte, co? Kdekdo z nich spí v posteli s nebesy, takže nevidí-li ji u mě, jsem pro ně poustevník. Zejména když do pokoje při větším dešti střešním oknem prší a mezi parketami roste tráva jako v přírodě.

I Otakar Ticinen toužil po něčem neobvyklém. Jednou po škole spolužákům navrhl: Pojďme si povídat o kyslíku. Žádnou zábavu však nerozproudil. Mrzelo jej, že se o kyslík nezajímají. Karel pouze zadrmolil: Vítr ho nosil v břiše svém. Prý ví, co ta věta znamená, ale

neřekne. Otakar si ji přesto doma připsal k Prvním poznatkům o kyslíku. *Tuto informaci jsem získal od Karla Talbota.*

Ve svém laboratorním deníku měl poznatků tohoto druhu víc. Od Standy Flamela se dověděl, že setkání na nejvyšší úrovni je setkání na životní úrovni. Díky Rudovi Barenovi zase ví, že voda je největší výbušnina. Robert Dostál ho jednou pozdě večer obohatil na chodníku, neboť mu sdělil, že světlo je dokonalejší než tma, jelikož je viditelné. Otakar pokaždé nadšeně přiběhl za otcem, jenže ten na něj neměl čas. Proto nezapomene, jak jednou posypal otec černou tlačenku pepřem, pokapal ji octem, a zatímco obřadně jedl, v pravidelných přestávkách mezi jednotlivými sousty mu rozvážně vyprávěl, že nakonec v kouři stačil ještě doběhnout do křoví. Polkl a nožíkem ukázal směrem k ohryzku. Třetí kulka ho zasáhla do krku. Též Otakarův bratr Nicolas se zaujetím poslouchal. Není divu. Vždyť takto mimořádné vyprávění obsahu válečného filmu přináší poznání, že dál se dostat pomocí vět nelze. Kdekdo může vyslechnout to či ono, ale opravdu prozří jenom ten, který žádnou informaci nebude považovat za nudnou banalitu.

Milanu Figulovi k prozření stačilo, aby ve starém školním sešitě své matky přečetl *anilin*. Při představě, že existovala doba, kdy to slovo napsala, pocítil závrať, jako by se naklonil do hluboké studny a na jejím dně zahlédl záblesky minulosti před vlastním narozením. Navíc šlo o sešit z předmětu Obchodní výuka, takže *anilin* zde obzvlášť vynikal. Podobně tomu bylo i s lahvičkou *ANILIN*, kterou uviděl v prosklené skříni vedle modelu hrobu balzamovaného náčelníka, když jej doktor Man prováděl etnografickým muzeem. *HROB NÁČELNÍKA*. Při pohledu na červenou kapalinu se Milanovi zatajil dech. Obcházel zavřenou skříň. Snažil se najít místo, ze kterého by byl anilinu co nejblíž. Šlo o touhu způsobenou zvukem slova a jeho psanou podobou na štítku? Spíš ten zvuk a psaná podoba slova touhu probudily díky červené kapalině, jejíž neviditelný obsah označují. Po kom však tu touhu zdědil? Těm, kteří Milana porodili, připadalo slovo anilin jako kterékoliv jiné. Královna řekla, že se vždycky zajímala o všechno. Král nereagoval, ani když mu popisoval lahvičku, místo na poličce, kde stála, a místo, od-

kud tam bylo nejlépe vidět. Rovněž o hrobce dávného náčelníka se pro úplnost zmínil. Červenou kapalinu ovšem nikdy k ničemu nepotřeboval ani doktor Man. Přitom nelze tvrdit, že by neměl problémy. Svěřil se například Milanovi, že není schopen se rozhodnout, zda mumie restaurovat do stavu v okamžiku mumifikace, či je udržovat ve stavu, v kterém byly nalezeny. Chlapec něco řekl, ale nijak zvlášť toto dilema neprožíval. Pamatuje si ještě na Manův dotaz, proč neprohodil pár slov s dívkou, která se k nim u hrobu připojila. – Tvářila se, že ji moje povídání zajímá, co? Přikývl. Nevěděl, co má odpovědět.

Cestou z etnografického muzea ho napadlo, že zemi, ze které přišli adepti, si lze představit jako stín ve větru. Doktoru Manovi se víc líbila představa myšlenky ve vakuu.

Ale ten jejich dnešní domov působí rovněž záhadně. Přitom nejde jen o ilustrace k chemickým pokusům. Stejně tajemný a vzrušující je obrázek zasněžené svažující se ulice, plné sáňkařů a lyžařů, nebo zamrzlá řeka či kluziště s bruslaři. Mikuláš Tovt coby pamětník zimních radovánek si najednou připadá velice starý. Záhadný podsaditý Saturn s kouskem slitiny v kapse černého pláště se prochází mezi sáňkujícími, lyžujícími, bruslícími dětmi. Ve slovech či na obrázku působí úžasněji, než když ho potkáme. Tovt se zastavil, sundal si brýle, otřel si kapesníkem obličej a brýle si zase nasadil: Vše zaniká, aby to trvalo. Saturn s nohavicí vyhrnutou ke kolenu ukazuje starému dítěti černou nohu: Podívej se. Abys vědělo, proč už nemohu bruslit. Tovt se za chůze rozhlížel. Ani sklon ulice mu nepřipadal stejný jako tenkrát. Saturn stojí s nakročenou nohou v šeru prosincového podvečera mezi veselícími se dětmi. – Podívejte. Abyste věděly, proč už nemohu cestovat. Tovt v jejich radostném pokřikování po mnoha letech znovu slyší: Na suché cestě. Na mokré cestě. Jak očarován hledí chlapec mezi padající vločky sněhu na své vrstevníky. Ačkoliv jsou již staří, zase prožívají největší výtvory malířství jako ilustrace k chemickým pokusům. Bratr Reniho na trávníku pod břízou. Dvorek letního bytu v Harbachu. Zarámované plátno s tváří Alžběty ve školní dílně. Hromádka burelu na hodinovém sklíčku. Tikův přístroj. Výbuch a ruce před obličejem. Pokusy, které se podaří.

František Grimel se usmál. Až teď si uvědomil, že jde o slovní hříčku. – Pokusy, které se podaří. Ale o co všechno bych byl ochuzen, kdybych ten název nejprve dlouho nebral úplně vážně. Načež ho napadlo, zda nebylo ještě důležitější, že se jako dítě popelil v hromadách odpadků. Třeba chci díky dávné špíně najít ztracený Ráj.

Na jednom dvorku měl pocit, že je mu nablízku. Spatřil totiž horké letní dopoledne. Nemohl se mýlit. Poznal je podle sluncem zalitého pískoviště, ve kterém si už od rána hraje. Je sám nedaleko nehybné houpačky, obklopen vysokou oslňující zdí činžáků. Před polednem vešel do jednoho z nich a vzápětí se jeho hlava postupně objevovala v řadě oken nad sebou. V komoře podle plánu roztavil olovo. Pak postavil z Merkuru semafor. Následovala železniční trať na mapě, po které postupoval s parním strojem. V podvečer byl na pískovišti s dětmi. Slunce již tam nesvítilo. Král se vracel z práce. Zlatý špinavý František mu zamával. Šťastně se usmál. Ale Rájem ten dvorek nebyl.

Grimelovo hledačství je podivné, nenápadné, celoživotní dobrodružství typického adepta. Občas mu připadá, že se ocitl na konci cesty, jindy, že bloudí dokolečka. Nyní kráčí po tiché temné chodbě. – Tady je to velice útulné. – Takhle ta budova působí na všechny, řekl Barbol. Zavřel dveře. Friedricha Kohouta dokonce pokaždé dojme k slzám, dodal ještě. Posadili se proti sobě ke stolu s mikrofonem.

– Já poznal Merkur nejprve v podobě stavebnice. – Dobře, pane Grimele. Stačí. Byla to jen zvuková zkouška. Barbol mu začne klást otázky. Ptá se ho, kde všude byl a co tam dokázal. Očekává odpovědi, na jaké je zvyklý. On však tvrdí, že byl díky Merkuru a parnímu stroji v minulosti a nyní spíš tápe. – Tak to bude lepší, když s vámi natočí rozhovor Perrburella. Ta se o takové věci zajímá.

II.
JEHO ŽIVITELKOU JE ZEMĚ

**NACESTĚNADMĚSTEMŽENA
ZEMĚKOULESTOJÍNASILNÝCH
NOHOU,PRAVOURUKOUDRŽÍU
PRSUDÍTĚ,LEVOUUKAZUJEKL
EŽÍCÍVLČICI,KOJÍCÍDVĚDĚTI,N
ADRUHÉMOKRAJICESTYSTOJ
ÍCÍKOZAKOJÍDÍTĚ,KTERÉPOD
NÍSEDÍ,POSTRANÁCHNAKOPC
ISTROMY,ZAMĚSTEMNAOBZ
ORUMOŘEASKALNATÉHORY.**

Nepamatuji si, jak mě matka kojila, ani jak mi rostly zuby. Teď však vidím její bezzubá ústa. Kojila jsi mě? Měla jsem kdysi hezký úsměv a husté dlouhé vlasy. Je jí špatně rozumět. Ale mohu si to kdykoliv přečíst.

Až adept pozorující stárnutí těch, kteří ho porodili, uvidí v noci fosforeskující vrásčité tváře krále a královny, dosáhne významného mezníku na cestě za uměním. Bude obohacen o beznaděj, jež není v rozporu s pocitem mládí.

Kosmopolita, který obešel celou zeměkouli, si teď dal do dveří na verandu stoličku. Posadil se na ni. Má bílé řídké vlasy, pod nosem knírek, na sobě starý oblek, jenž si vzal přes pyžamo. Vypadá zanedbaně. Tichým nemocným hlasem se svěřuje havranovi, beranovi i hromádce jakési drti, že nebyl úspěšný. – Mám-li ještě jednou začít velké dílo, je nejvyšší čas. Přece jsem promoval. Ovšem kvůli umění jsem považoval vědeckou činnost za přítěž. Nejraději bych si diplom zarámoval a pověsil na zeď. V tu chvíli havran kamsi odletěl. Beran se otočil a pomalu odcházel. Zase pro mě musí být věda vším. Umění se stane vzpomínkou na velice pracný omyl.

Ale kam lze dospět pomocí definic, vzorců a měření? Co odpovíte, až se vás někdo zničehonic zeptá: Kde jsi a kde jsou tvé potřeby? Nejen Kosmopolita krčí rameny. Jiní sice namítají *Akorát věda*, jenomže ani ti v sobě nemohou potlačit umělce. Pro adepty jsou totiž umělecké sklony jako pudy. Stále je něco napadá. Stále všechno opakují. Kterákoliv formulace se jim rozroste na mnoho stránek hustě počmáraných psaním o psaní. Přitom žádná slova nezakryjí, že toto počínání není o nic méně prostoduché, než kdyby se vyjadřovali hoblinami a pilinami, protože by součástí jejich díla byla samá hoblina a pilina. Zůstaneme-li pro snazší sdělitelnost u slov, potom lze adepty přirovnat k truhlářům, kteří bratrům a synům připomínají, kdy řezali první prkýnko, kdy řezali druhé prkýnko. A tak dále. Hlavně na žádné nezapomenout. Nicméně sebezajímavější prkýnko je pořád jen slovo prkýnko. Pouze s ním vystačit nelze. Takže Kajetáno smirkuje latě. V pilinách se sám sobě ztrácí. Poláka v té době trám teprve čeká. Jedná se též jen o slovo, ovšem přečte-li *trám* inženýr Seiler, vybaví si zradu, které se dopustil, když za ním do komory přišel syn Pavel, aby se mu pochlubil kandidátskou prací, a on nemohl najít svou. Jakmile ji ale po týdnu usilovného hledání našel, jako by se uzdravil. Celé odpoledne si obě práce se synem porovnávali a vyprávěli si. Měli sváteční náladu.

Většinu času však adepty něco trápí. Prohlašují, že se na svět dostali omylem. Nic s ním nechtějí mít společného. Tváří se, jako by byli na odchodu. I rodiče je mučí. Nechali si totiž v koupelnách a na záchodech vyměnit olověné trubky za měděné, které vydrží věčně. Kde vůbec na takové změny berou energii? Ale především, kde se v nich bere touha po změně? Zřejmě chtějí dětem novými trubkami naznačit, že by opravdu potřebovali být nesmrtelní, či aspoň tak dlouhověcí, aby pro ně používání trvanlivějšího materiálu mělo smysl.

Komu by se v této souvislosti nevybavil Vilém Lamer, hlásající, že na počátku byl omyl, uprostřed namáhavá práce a na konci bída? K jeho názoru dospěla většina adeptů, navzdory svátečním chvílím, jež občas zažil každý z nich a na něž rádi vzpomínají. Patřilo k nim opakování matematických rovnic a vzorců, které se v mládí učili ve

škole. Nicméně i tímto způsobem pokání de facto v umění pokračují. Takže jejich bída se bude zvětšovat. Budou odsuzováni k nejvyšším trestům. Je třeba si to stále připomínat. Ani Frank Seiler si nic jiného nezaslouží. Svou kandidátskou práci našel zbytečně. Pocit uzdravení je jenom zdánlivý. Pavel Seiler nepomůže otci ani tím, svěřuje-li se mu, jakou měl radost, když mu říkali *vy jste, Pavle, atlet*, že *atlet* pro něj znamená víc než kandidát věd. Také si prohlíželi fotografie, na kterých se Pavel spokojeně usmíval až v daleké Atalantě na lehkoatletických závodech. Frank z toho byl zarmoucen, jelikož si uvědomil, že se syn usmíval na cizí lidi, které požádal, aby ho vyfotili. Zároveň mu tato situace připadala natolik působivá, že se ji rozhodl použít do kamene mudrců, což ovšem není vědecké. Leč někteří adepti se ve svém úsilí dostávají až k popisu kojících mužů, jen aby co nejsrozumitelněji vyjádřili dobrotu, kterou přirozeným způsobem zdůvodnit nelze, nemá-li vyznít nepravděpodobně.

Je ale vůbec možné znovu začít myslet vědecky? Je možné ještě dnes, po tolika letech mysticismu, poznat exaktně, zda nastal vhodný čas k velkému dílu? A je možných víc podob velkého díla? K těmto a podobným otázkám se budeme mnohokrát vracet. V tuto chvíli připusťme, že vhodným podnětem k velkému dílu je kdeco. Nahradíme-li kojením například Jindřichův jarní vstup do umění podle knihy Ego, dovede nás to též k lavičce v kvetoucím parku blízko krematoria. Nevyhýbejme se ničemu. Laboratorní deník může být subtilnějším vyjádřením našeho počínání než ono umění, do kterého před lety Jindřich vkládal tolik nadějí. A kojení zase může být zajímavější, náročnější i bezprostředně užitečnější než vzpomínání nad kalamářem.

Jiná otázka je, jak rozměrné má velké dílo být. Duenech Bachuone se k tomu vyjadřuje nepřímo, neboť praví: Kámen mudrců od nás vyžaduje hodně trpělivosti. Je nutno postupovat pomalu, opatrně. Poznávání přirovnává k stoupání po žebříku. Díky Bachuonovi jsou adepti žebříkem inspirováni podobně intenzivně jako přírodou, kterou z něho pozorují. Obojí se stává jejich životní náplní. Lázovi se žebřík a příroda vybavují i na mučidlech. Pod vlivem bolesti se rouhá, že už o žádnou nesmrtelnost nestojí. Kryštof se lekne a z práškového po-

lospánku vykřikne: Ale já mám rodiče! Já mám bratry a sestry! Já mám děti! Já nemůžu zemřít, dokud ten elixír nedokončím. Otevře oči.

Je sám na výletě v lese. Kráčí podivnou chůzí a stěžuje si, že je bezdomovec. Advokát Kalaj, se kterým si zde domluvil schůzku, opět nepřišel. Nicméně se na Kryštofa usměje a přikývne. Dokonce něco řekne milým hlasem. Dnes je vstřícný, přívětivý. – Nezdržuji vás?, ptá se klient pro jistotu. – Přece není třeba pořád spěchat. Rozhodně neházejte, pane Kocourku, flintu do žita. Vděčně kývá hlavou, ačkoliv si ta povzbudivá slova řekl sám. Odbočil na Hermovu louku. Čeho byste se bál? Vždyť jste bezdomovcem od začátku a budete jím až do konce. Zda máte komoru, či o komoru přijdete, s tím souvisí jen částečně. Souhlasí. Podél mírně stoupající cesty vidí mezi stromy ležet na hlíně v tlejícím listí prázdné otevřené rakve. Před každou je kobereček. Zřejmě slouží k očištění zablácených chodidel. Za rakvemi jako pomníčky stojí skříňky z šatny. Edward, Bernard, Cecka, Celka, Malý, Lysý, Trismosin, Valentin, Vágner, Bergner. Ústavní bílé košile, kalhoty, pláště i spodní prádlo, ponožky a sandále jsou vystaveny vedle rakví na igelitech pro další zájemce. Někteří zde zanechali také brýle, hole, ochranné pomůcky, protézy. Nic nebudou potřebovat.

– A co já? Spolucestující ve vlaku si bezradného adepta nevšímají. Dál kráčí lesní cestou do mírného kopce. Vzpomíná, jak pozoroval s neutuchajícím zájmem rozpouštění krystalku dusičnanu stříbrného v destilované vodě. Budu ještě prožívat takové dětství?

Jeho pochybnosti se začaly projevovat chutí hnisu v ústech. Dlouho tomu nevěnoval pozornost. Když se ale ukázalo, že mu roste vodorovně zub moudrosti, byl tím zaskočen. Přesto se i takovéto anomálie snažil využít ve svém usilování o čistotu, humanismus, duchovno, harmonii. Ani v den volna před operací na tyto ideály nerezignoval. Měl zcela konkrétní plány, co ještě stihne. Sebeúpornější snaha však nebyla najednou nic platná. Nemohl pokračovat. Celý den promarnil na záchodě.

Rovněž noc před operací, ačkoliv mu bolest bránila usnout, nikterak nevyužil. Jen se ujišťoval, že nemůže zemřít, neboť ještě nedokončil velké dílo. Byl doslova omámen. Chodil od okna ke dveřím

a zpět. Sedl si ke stolu a vstal. Převalila se přes něj vlna a trochu ho popohnala. Několikrát upadl. Z opia jej rozbolel žaludek, takže poznal předsmrtnou úzkost, popisovanou v knize Ego.

Brzy ráno cítil, jak ho bere za ruku sestra v Umění. Šli po ulici. Nad nimi bledl Orion. Dovedla jej do čekárny. Seděl schoulený na lavici a klepal se zimnicí. Shůry se ozval hlas: Svlékněte se. Když otevřel oči, ležel nahý na posteli. Na zdi si všiml bílého amplionu. Po nějaké době přišla Thyana Libaviová a zatvářila se znechuceně. Zřejmě přeslechl pokyn, aby se přikryl. Napadlo ho, že je po operaci. Měl však pouze zafačované nohy. Přicházeli další adepti. Postel popojela. Hermes se ptal na tělesnou váhu. Syrrus si nechal podepsat upřesňující podmínky smlouvy. – Bolest je tím větší, čím je blíž hlavě, pravil anesteziolog Kaches. Svou drobnou postavou a scvrklým obličejem připomínal staré časy. Když se Kryštof Kocourek znovu probudil, sestra v Umění právě vyjížděla s postelí na chodbu. Zeptal se, kolik je hodin. – Moment. Po chvíli dojeli k hodinám a ona ochotně odpověděla. V duchu si časový údaj opakoval. Měl z něho sváteční pocit. Ten se ještě vystupňoval, jakmile se nad něho sklonily Berta, Alžběta, Atalanta. Pozdravil. Každá mu rychle sdělila jednu informaci. Vysvětlily mu, proč přijel na posteli, co ho čeká, co jedině trochu zabolí. – Načež nebudete nic vnímat. Všechny tři byly milé, temperamentní, inteligentní. Počínaly si jako na jevišti v pozoruhodně okouzlující scénce, během které opět usnul. Pak se potácel v současnosti. Snažil se vymotat z fáče. Za sklem ho pozorovala královna. Vedle ní se postavily Berta, Alžběta, Atalanta. Chvíli mu trvalo, než je poznal. Byly oblečeny na výlet. Obdivují královnu a ta zase obdivuje je. Všechny se koketně pohupují, strkají se zlehka ramenem do ramene, jako by chtěly, aby něco řekla raději ta druhá. Ve snaze překonat vzájemný ostych téměř tančí na místě. Královna se zlehka bokem dotkne boku Berty: Babí léto. Berta se zase přidrží zlehka jejího rukávu: Na chalupu. Kousek před Hajmanovem. Sklizeň švestek. Něco takového měly na jazyku všechny. Pantomimicky vyjadřovaly společnou radost, páteční odpoledne, velkou úrodu. Odkudsi tiše svítilo podzimní slunce. Kryštofa probudily zvuky televize. V pooperačním pokoji

leželi též Roman Zajíc, Jakub Klenovský a Pavel Korálek. Po půlnoci adepti hleděli ze svých postelí na žluté světlo pouličního osvětlení, promítané podle knihy Album oknem na protější zeď místnosti. Měli pocit, že se znovu narodili.

V pooperačním pokoji byla ještě Eset. Ležela na posteli oddělené plentou. Zhluboka dýchala. Když se jí dech zklidnil, vstala a došla k umyvadlu, aby si opláchla obličej. Začala se dusit. Musela si jít opět lehnout. Jakmile záchvat dušnosti pominul, podruhé vstala a šla si k umyvadlu opláchnout horní polovinu chlapecky hubeného těla. Po třetím záchvatu potřetí vstala, aby si umyla hlavu. Tentokrát ji ale přistihla Thyana a křičela na ni, že má zakázáno vstávat. Také se zlobila, že skoro nic nesnědla. Mlčela. Zůstala již za plentou.

Konečně přišel anděl Anselm. To kvůli němu se Eset myla. Těšila se na něho. Sedl si k ní na židličku. Cestoval přes noc vlakem. Mluvil polohlasně, přívětivě. Aniž by mu Eset kladla otázky, vyprávěl jí, jak se včera vrátil z práce domů hned po obědě. – Na chvíli jsem se natáhl ke kamnům na kanape, abych si před cestou odpočinul, slyšeli Kocourek, Zajíc, Klenovský a Korálek hovořit za plentou Anselmovu siluetu proti pozvednuté siluetě Esetiny hlavy. Spal půl hodiny, nakrmil domácí zvířata a měl nejvyšší čas spěchat na nádraží. Opustil na chvíli přírodu, po které se jeho dceři v nemocnici tolik stýská. – Tak ale pověz mi, jestli už je ti trochu líp. Esetina silueta na plentě přikývla. Ještě chvíli byli spolu, načež se rozloučili. Kocourek nemohl ani polknout slinu. Jinak mu bylo dobře.

Po třech dnech ho Berta, Alžběta, Atalanta poslaly domů. Před odchodem se odhodlal vstoupit za plentu, aby tam Esetě nechal růži, kterou mu přinesla sestra v Umění. Dětsky drobná ruka se pro květinu natáhla, tmavé oči si ji se zalíbením prohlédly a ústa se podivně na mladého vyléčeného adepta usmála a slabým hlasem poděkovala. Byl rád, že rozloučení zvládl. Řekl jí: Taky se brzy uzdravte. Unavená adeptka znovu poděkovala jen zasněným pohledem.

Leč vyčerpaní byli i ti, co se z nemocnic vraceli. Navíc domovy nacházeli ve stejném stavu, v jakém je opustili. Stažené rolety, rozházené lůžkoviny, šatstvo, obklady. Rovněž léky, skleničky, lžičky jim

připomínaly nekonečné hodiny nesnesitelných bolestí před operací. Připadali si, jako by se octli na jevišti, kde ta hrůza může mít kdykoliv reprízu. Sestra v Umění si vyčítala, že nikdo jejich návrat nečekal. Pouze v kuchyni cítili bezpečí azylu. Zatímco královna prala, vařila a žehlila, pozorovali ji z postele v koutě. Ještě však nevydrželi mít oči dlouho otevřené. Její činnost jim nicméně byla díky vlastní nemohoucnosti oporou. Naplňovala je pocitem, jaký znali z knih. Nyní ovšem přečetli několik řádek a usínali. K večeru jen listovali v obrázcích. Viděli postavy mužů a žen, které nestárnou. Podivili se tomu. *Královna se synem v náručí.* Napadlo je, zda i oni sami nemohou být z dávných časů. Co když i oni leží v posteli na obrázku? Jenom jejich oči se dívají ven do budoucnosti. Dolistují knihou Album. Obsah. Tiráž. Další noc. Světlo pouličního osvětlení na zdi kuchyně. Jako by se toho od té doby změnilo a událo tolik, že se to již musí opakovat.

Jakub, Kryštof, Roman, Merian, Pavel, Daniel, Milan, Jan. Znovu seděli schoulení na lavici. A najednou je skoro nic nebolí. Nejbližší nad nimi trpělivě postávali. Na předklonech a na hlavách pootočených do stran bylo přesto patrné, že už přišli na návštěvu do nemocnice trochu z donucení. Jejich přirozená dobrota tím ovšem ještě víc vynikla. Jsou užiteční neokázalým způsobem. Rozepnuli si tenké nepromokavé tmavě modré bundy. Ruce dětí jako věšáky drží igelitky s pitím, ovocem, jogurtem, čistým pyžamem, knížkou.

Co z toho však zůstane srozumitelné budoucí době? Obáváme se, že nic. Ač kdysi dům či hrobka znamenaly vše, budou pohlceny jinými stavbami. Rovněž místo stromu poznání, místo přírody, místo mořské hladiny na obzoru za městem vidí samotář Zachar v žhavých uhlících ohniště cosi nového. Jde z toho strach. – To je poušť. Bože, to je poušť, dere se mu stále dokolečka na rty jakýsi citát v nezapomenutelně melodickém Dostálově přednesu. V průraznějším podání Morienově dokonce zní: To je bordel. Bože, to je bordel. Zachar se rozklepe z pocitu bezmoci. – Dostane se nám aspoň po smrti satisfakce? Dost o tom pochybuje. Spíš má někdy pocit, že on a jemu podobní budou na posledním soudu za své prognózy a nelichotivé poznámky odsouzeni žít v pekle jako nějací úchylové. I přes zavřené okno ko-

mory k němu proniká pokřik západních barbarů: Celý svět je jedna telefonní budka! Ani se neptá, jak tomu rozumět. – Jsme zrovna před nějakou starou barabiznou. Co ty? Ty taky? – Já jsem uvnitř, řekl, jako by komusi odpovídal. – Spi, Danieli, uslyšel hlas královny, která ho porodila. Rozhlédl se. Potom nahmatal v kapse svazek klíčů. Vybavilo se mu, jak za ním přišel Edward pár dní před smrtí do komory, protože u něj uklízečka vytírala podlahu. Sklesle seděl v křesle. Tvářil se zamyšleně. Na něco se ptal. Nebo se přišel rozloučit. – Chceš, abych tě ještě kojila?, zeptala se královna. – Raději mě nech zemřít. – Ale jdi, ty můj maličký. Copak jsi zapomněl, jak ti říkal doktor Vágner, že koho smrt dosáhne dřív, než něco pamětihodného vykonal, ten spolu s tělem zahynouti musí? Daniel v duchu namítl žhavým uhlíkům: My, kteří jsme viděli a poznali tak málo, pro nás je i kojení pamětihodné. A potom vajíčko.

Výsledkem trpělivosti a úmorného žáru slunce byla prázdná skořápka v hnízdě z odpadků. Působilo to stejně svátečně jako vajíčko do kalíšku k snídani. – Takže kdybych tehdy zemřel, také díky vajíčku bych se svým tělem nezahynul, usmál se do ohniště. Po cestičce v parku na druhém břehu potoka pospíchala děvčátka k houpačce. – To jsou adeptky, řekla královna. Ty se, Danieli, zhoupneš zítra. Teď musíš jít spát. Stmívalo se. Přiložil a zase si sedl.

Uplynulo mnoho let. Z jeviště jeho chemického divadla se na něj dívá složitým, těžko popsatelným způsobem Eva Cecková. Načež prohlásí: Vy jste na tom dobře, pane doktore, že máte svoje zuby. Vystřídá ji Taormina Balinasová. Skloní hlavu a hned ji zase narovná. – Podívejte, Danieli, já nemám skoro žádné vlasy, a hlavu opět skloní. Spasitel Balinas vedle ní pobaveně přikyvuje, ač sám je úplně plešatý. Daniel Zachar mávne rázně rukou. Taormina se ohlédne napravo, nalevo. Rovněž její manžel několikrát změní svou pozici. Ten neklid se od nich šíří na všechny strany. Johann Jaroš své ženě, hladící si nafouklé břicho, řekne: Jsi nějak tlustá, Eliško. Ta se ohradí: Něco se ti snad nelíbí, Jaroši? V onom dialogu je až cosi mystického. Nastane rozpačité ticho. Daniel Zachar raději znovu zamává rukou a po chvíli ještě přiloží.

Vysoká štíhlá Diana s nečekanou familiárností prohlásila: Tebe, brouku, ráda vidím. Drobný, krátkozraký Lajos, nezvykle rozjařený z oslavy svého návratu do čela Akademie, se ohlédl. Když uviděl brouka Romana Zajíce, i on se s ním chtěl pozdravit. Na chvíli ale ztratil rovnováhu a dupl Dianě na nohu. Charismaticky se na ni usmál. Popošla k někomu dalšímu. Lajos se znovu otočil k Zajíci: Tebe, brouku, rád vidím. Pak se mu omlouval, že je vědec. – Ale já si přece nemyslím, že je na vědě něco špatnýho. – Já vím, tobě se to mluví, jelikož seš umělec. Jenomže my, co jsme generální, musíme mít velký platy kvůli pravdě, rozumíš? Abysme byli nezávislí. Taky jsem jim to před několika hodinama úplně na rovinu pověděl v inauguračním projevu. Budu tolerantní, ale zkreslení pravdy nepřipustím, rozumíte? Všechno se bude posuzovat demokraticky. Všechno, kromě vědeckého podvodu. Takhle jsem je předem varoval. Daniel Zachar se k ohništi únavou trochu předklonil. Zahradník Al Rebis zvedl ruku s prsty ve znamení vítězství, a jako by dostal slovo, zeširoka roztáhl rty: Hohohó, vážení. Totiž, vážení, tohle je totiž přímo zásadní. Oči za brýlemi se mu leskly. Vycenil zuby a položil Lajovi ruku na rameno, jako by mluvil i za něho. Já pochopitelně rovněž nechávám každýmu maximum kreativnosti. Energicky se zašklebil do hlediště. Laskavě si, vážení, uvědomte, že bez kreativnosti bysme pěstovali s odpuštěním zhovadilosti. Šlik, který na žádném zmatku nechybí, ujistil zahradníka velmi zvučným hlasem, že taky ví, co je vědecká pravda. Diana se ohlédla, kdo tolik křičí. – Já jsem nerozuměl, řekl Rebis. – Říkal jsem to snad dost nahlas. – Nahlas jste to říkal až moc. – Tak čemu nerozuměl?, přehnaně se divil Šlikův kamarád Kohout. Kariérista Kraholec s nadhledem a elegancí sobě vlastní navrhl: Říkejme tomu *úd*. Daniela Zachara přestalo zajímat, kam tenhle zmatek povede a co z něj bude. – Obdivuji je jako šelmy v kleci, kterým k radosti stačí, že mají publikum. Čili jsem vlastně příčinou, proč se předvádějí, a tak sami od sebe hloupnou. Nicméně když kolem nečekaně projížděl generální Mojžíš, opět zpozorněl. Mojžíš byl celý v černém, za tmavými skly, jakoby nekonkrétní, nepopsatelný. Bezmála jako bůh. Hned zas zmizel. Přesto kdosi na zastávce pra-

vil: Určitě to byl on. Dokonce zasvěceně tvrdil, že ani neměl řidiče. Všechny zamrazilo.

Když byli malí, těžko mohli tušit, že na cestě za velkým dílem budou mít takovéto zážitky, a navíc na místech, kde se budou cítit spíš omylem. S nostalgií vzpomínají, jaká krásná strašidla potkávali dřív. Šli tmavou chodbou. Pracovitý Arman Valentin, který svými pokusy otrávil mnoho žen, seděl sám v šeru knihovny. Jeho nestárnoucí hladká odulá tvář se takřka úlisně ohlédla.

Ve dveřích stojí hlouček zvědavých dětí. Chvíli si je s nepřirozeně srdečným, širokým úsměvem zkoumavě prohlíží, načež dává teatrálně pokyn, aby přistoupily ke stolku. Napadlo ho, že mají vlastnosti a povahy rodičů, ze kterých vznikly. Poposedne si a dvojsmyslně se jich zeptá: Snad se nebojíte tatínka? Vrtí hlavami. Něco tu pro vás mám. Překvapení. Víte, k čemu je tohle? Ukázal na kalamář. Postupte ještě blíž. Děti obstoupily stolek. Díváte se? – Jé! Černý inkoust se v celém objemu bledě modře rozsvítil a po chvíli zase pomalu tmavnul. Otec ten jev několikrát zopakoval. Úžasné bylo rovněž *Jé!* a ticho, které rozsvícení a zhasínání kapaliny doprovázelo. Děti bez dechu upřeně hleděly před sebe na temně modrou havěť, vylézající z útrob kalamáře, řadící se na stolku a mizící ve tmě polic na stránky němých svazků. Uprostřed nepřehledného množství knih nepatrné světélko ozařovalo jen malý kousek plochy kolem tajemného kalamáře a obrysy dětských hlaviček.

Najednou bylo slyšet z chodby rychle se blížící kroky. Ten zvuk působil rázně i těžkopádně zároveň. Vešel Krušina. Děti se k němu rozběhly, zastavily se a jako zmatené stádo se rozběhly zpátky k Valentinovi. Chvíli se s ním objímaly. Krušina se u dveří odvrátil a s pohledem upřeným do hřbetů na nejbližší polici čekal, až jejich loučení skončí. Jakmile byly děti zase u něho, vystrčil je na chodbu, a aniž o Valentina zavadil pohledem, bouchl při odchodu dveřmi. Když se pak u sebe v komoře uklidnil, ukázal dětem kádinku, ve které vířila bezbarvá kapalina a v pravidelných intervalech vždy v celém objemu na chvíli zlatě zežloutla. – Jé! Dobrácky je pohladil. A příště viděly

u dalšího tatínka blesky pod vodou. A popříště u dalšího tatínka sopku v malém. A potom u dalšího tatínka tepající srdce.

Arman Valentin otrávil další ženu, což ho přimělo k rozhodnutí skoncovat s bádáním i se životem. Leč děti plodil též po smrti, jako by ani v rakvi neměl pocítit, že v něm odumřelo „mít život před sebou“. Nakonec vstal, aby si to ověřil v laboratorním deníku. Listoval jím a tu si všiml, jak bádání pokračuje ještě za obsahem. Lekl se. Uvědomil si totiž, že navzdory důchodovému věku je vlastně teprve na začátku, a navíc že se stále ubírá po téže cestě. Jeho počínání působí stejně pošetile, jako když v dětství s chemickými pokusy začínal. Poznamenal si to. *Kdo mi rozumí, ví o čem píši. Těm, co mi nerozumějí, jako bych nic neřekl.*

III.
JDI K ŽENĚ SMÁČEJÍCÍ SUKNO A ČIŇ PODOBNĚ

**ŽENADRŽÍVPRAVÉRUCELÁTKU
,LEVOUVYLÉVÁZVĚDRAKAPAL
INUDOVELKÉPLNÉKOUŘÍCÍKÁD
ĚNASTUPÍNKUPODSTŘÍŠKOU,
UDNAZNÍKOHOUTKEMVYTÉKÁ
KAPALINADOMALÉKÁDĚ,ZAŽ
ENOUNAZEMIDALŠÍLÁTKAAD
ŘÍVÍVEDLEKOUŘÍCÍHOKOTLESP
LAMENEM,VZADUKŘOVINATÁV
EGETACE,ZANÍZEĎ,DOMY,VĚŽ.**

Hlavu má v obloze. Je mým velkým vzorem. Slévá krev. Tváří se soustředěně, přísně, laskavě. Barví naše oděvy. Sleduji se zatajeným dechem každý detail pozoruhodného postupu. Jsem zvědav, jestli krev nepřeteče. Zatím se její hladina zdá být stále stejně vysoko. Kéž by se na tom nic nezměnilo a já tu mohl stát celý život. Kéž bych si jednou také mohl zkusit trochu krve přelít. Aspoň hrneček, lžičku, nebo aspoň několik kapek kdyby mi dovolila.

Díky krvi nebude jejich snažení bráno na lehkou váhu. Avšak srozumitelnějším se nestane.

Nicolase Ticinena přestalo bolet koleno. Postoupil na další příčku žebříku. Náhle měl se svým tělem pramálo společného. Vnímá sebe a čas odděleně, ač obojí je všude. Sevře dlaně. Vyklání se do stran. Zatlačí chodidly. Dívá se pod sebe, nad sebe. Zkouší se pustit.

Dělají neustále totéž. Pouze opakováním se ty jednoduché úkony stávají pozoruhodné. Tímto způsobem vzniká kniha, o jejíž existenci stačí vědět, aby si bylo možno představit, co v ní je.

– Prázdno otevřené zároveň na všech stránkách, napadlo Nicolase. A v něm jsme my, jako jsou ryby pod hladinou, kterou si teprve při jejich vynoření uvědomíme. Jeho bratr Otakar si ukazováčkem setře kapičku z čela. Podívá se na něj a nenápadně se usměje. Má jej červený. Schová ruku za záda, ale po chvíli si prst znovu prohlíží. Chtěl by být takhle červený celý. Chtěl by být velký. Chtěl by být silný a šikovný. Pohlédne na královnu. Bojí se, aby si té barvy nevšimla a nemusel si ji umýt. Přitom si neuvědomil, že má červenou šmouhu na čele. Královna nastavila Otakarovi zrcátko. Tvářil se udiveně. – Jak se to stalo? – Život promarněný uměním, pomyslel si Nicolas.

Královna náhle zestárla. Otakar začal vzlykat. Ona však tvrdila, že by si nepřála být znovu mladá. – Zemřít bych ale taky nechtěla. Stačilo by mi omládnout o čtyři roky, aby mě bavilo učit se něco novýho. Nicolas si z rozpaků upravoval límeček.

V dětství, na dvorku krásných vzpomínek, jsou pootevřené dveře od záchodu a vrásčitá ruka se tápavě natahuje s malou kádinkou moče do prostoru. Z koupelny na opačné straně se pro kádinku natahuje hladká dětská ruka. Výjev se jmenuje *Na počátku byla smrt.* Ta totiž znamená inspiraci, takže do setkání mezi záchodem a koupelnou nepochybně patří. Mezi těma dvěma rukama nemůže existovat nic krásnějšího. Proto je někdy pod tímtéž obrázkem napsáno *Chemická svatba.* Jako by smrt byla i nebyla, vzrušený hlas oznamuje: Když jsem myla podlahu, málem jsem si propíchla hřebíkem prst. Ještě že jsem měla snubní prsten. Ten mě zachránil. Jinak bych z té špíny dostala otravu krve. Všichni kolem přikyvují. Mají sváteční náladu. – Tvůj zlatý prsten je na světě i na nebi. Ale kam se poděl, byl-li tak důležitý? A kam se poděla tvá radost z něho? – Zlato jsou i tvé zlaté zuby. Ale kam se poděly? – Kam se podělo tvé tělo, které muselo být mladé, když rodilo královnu? – Zlatá je barva tvé svatební moče. Ale kam se poděla? – Vdávala jsem se U zlatého oběšence, odpověděla, aniž nás vnímala.

Velikost té starobylé palácové stavby je neobvyklá. Zorientovat se v ní není snadné. Příchozí jsou zaskočeni délkou a rozlehlostí chodeb. Rovněž nad jejich zašlostí nechápavě kroutí hlavami. Co se za

kterými dveřmi koná, o tom informují pouze jakési vzkazy na papírcích, zastrčených pod kováním klik. Hajman tudy bloudí s matkou. Trochu se o něho opírá. Ani on již není mladík. Po mnoha letech jdou zase spolu do divadla, které v dobách své největší slávy bylo neustále vyprodané. Konečně se octli před vchodem. Uvaděčky se tváří přívětivě. Když viděly, jak se před nimi zoufale a marně prohledávají, pustily je dovnitř bez lístků. – Kabáty si raději nechte na sobě, radí jim šatnářka. Rozhlížejí se po hledišti. Všimli si několika rezavých skvrn záhadných tvarů, šklebících se na ně ze stropu i ze zdí. – Jak to tu zpustlo, povzdychl si Hajman. – Jaroušku, víš, že je herců víc než diváků, téměř soucitně mu pošeptala matka chvíli poté, co se roztáhla opona. Do hlediště vanul zápach plísně. – Pořád zdokonalují tu samou hru, poznamenal syn mezi prvním a druhým dějstvím. O přestávce Hajmanovi s rozpaky obcházejí hadry na podlaze, do kterých se vsakuje voda, stékající po mramorovém obložení. V přítmí slyší své vlastní kroky, zatímco ve vzpomínkách k nim doléhá velké množství hlasů. Divákům je ve večerních oblecích a šatech teplo, procházejí se, postávají ve dvojicích, v hloučcích, tváří se slavnostně, rozmlouvají, listují v programu. Všude svítí a odrážejí se světla. I kdyby to paní Hajmanová se synem nezažili, dokázali by si něco podobného představit. Ostatně inscenace probíhá téměř stejně, ve stejném obsazení jako tehdy. Po přestávce pokračuje, či spíš se opakuje její druhá část. Škoda jen, že herci museli zestárnout. V témže ději taková změna vyznívá obzvlášť politováníhodně. – Jaroušku, já už bych některé hrát nenechala. Ale muži a ženy na jevišti stárnutí snad vůbec nevnímají. Neberou na sebe ohled. Jako by role pro ně byly vším.

Ticinen již není chlapec. Prohlíží v poháru pozdviženém proti světlu reflektoru červené víno, čichá k němu, soustředěným krouživým pohybem ruky dělá na hladině vír. – Stárla jsi moc rychle. Nestihl jsem tě zachránit. Přiťukli si. – Ticinen trpí samomluvou, řekl profesoru Vahšíjovi na vysvětlenou k tomuto výstupu Klenovský. Pak vešel rozložitý mystik Christian Andrea, obchází přítomné a se všemi se vítá. Také jeho počínání rozebírají a komentují. Kunrát prohlásil stranou: Andrea je mazanej. Zdraví nás, aby nemusel pracovat. Přiťukli

si. Ač mnozí působili elegantně, přesto vyzařovala ze všech směšnost a agresivita. Chvílemi jeviště připomíná přehlídku šašků či choleriků. Přitom se zde odehrává slavnostní večeře, kterou uspořádal cizinec Al Vahšíja pro dvacet čtyři zdejších kolegů. Jako by je chtěl co nejlépe poznat, či vlastně jako by chtěl takové poznání dopřát divákům, podporuje u dlouhého stolu, plného exotických jídel a nápojů, bouřlivý průběh debaty. Zdejší kolegové si především neustále předhazují, kdo co kvůli čemu dělá. Bavor je nařčen, že dělá všechno pro peníze. Ten se hájí. Hádají se. – Vy děláte všechno pro peníze. Já ne. – Vy děláte všechno pro peníze. Já ne. – No dobrá, dobrá. Ale tamhle o Jarošovi ještě nic nevím, poznamenal cizinec dobrosrdečně. Johann Jaroš vstal a uklonil se. Klenovský na Jaroše ukázal: Ten, ten trpí slavomamem. Jeho syn Václav bude na něj hrdý, až spolu jednou v rozhlasových zprávách uslyší jména oběšených a on mu řekne: Kajetána, toho jsem vídával. – Opravdu?, zvolá Horálek dětským hláskem. Teda tím se pochlubím spolužákům, dodá ještě. Vahšíja se zasmál, aby dal najevo, že se dobře baví. – Takže vy jste Václav Jaroš? – To je Horálek. Jenom mého syna imituje, aby vás oklamal, upozornil hostitele Johann Jaroš. Načež ukázal na muže, který seděl po jeho pravici. Václava Jaroše teprve porodím. Kajetáno v spletité konverzaci přikyvuje: Na Johanna Jaroše si pamatuju, ale Václava vidím poprvé až nyní díky vám, pane profesore. Potom, jako v nějaké společenské hře, vstane Višata a řekne hostiteli, že Horálek také dělá všechno pro peníze. Kejle se obrátil na Stolce: Vy se tváříte skromně z ješitnosti. Všichni už začali být z jídel a pití rozjařeni. Vřesovec ukázal proti sobě přes stůl na Kadlečka: Vy se moc nenaparujte, vy abyste byl zajímavej, pletete si *nahoře* a *dole*. – No a co tamhleten, připomněl Al Vahšíja zdejším kolegům doktora Honera, aby ho zatáhl do vzájemného pomlouvání. – Ten hlásá, že je dělník, ačkoliv je obyčejný ouřada. – Prosím vás, Vřesovče, jděte se vycpat. Všichni se jděte vycpat i se svou hermetickou komedií, se svými pokusy, s komorami, se zahrádkami… – Všichni jste…, napověděl hostitel. Měl pocit, že se doktor Honer odmlčel předčasně. – Všichni byste rádi akorát elixír nesmrtelnosti. – Já nic nechci a zahrádku mám pro zábavu, pronesl roz-

jařeným hlasem mystik Andrea. Kunrát se divoce zasmál: Vy, vy nic, vy akorát děláte všechno pro to, abyste se dožil příštího zlatého věku. – Šlik se dělá nenápadným, ale ten má zahrádku kvůli ranní rose, prohlásil škodolibě Fousek. Aby také Mladota na slavnostní večeři profesora pobavil, řekl rozhlížejícímu se Krušinovi: Vám, Krušino, na smrti nejvíc vadí, že se vaše přítomnost na Lázově pohřbu nesetkala u všech pozůstalých s dostatečnou odezvou. – Odezvou…? Co odezvou…?, zeptal se cizinec, jako by nerozuměl. Leč dřív, než mohl Mladota ještě něco povědět, předběhl ho Janovic: Podívejte na sedláka Sólopyska. I tady sedí jako za pluhem. – Sólopysk dělá všechno možný akorát pro budoucnost a pro klid v duši, přisadil si Vřesovec. Sólopysk s úsměvem povstal, zase si sedl a párkrát mávl nad přítomnými dlouhou rukou. Snad chtěl předvést, jak bičem mává nad koňmi, když vyjíždí ze statku. – Cesta poctivého umělce vede do přírody. – Lysý dělá všechno akorát kvůli dobročinnosti, skočil Sólopyskovi do řeči Bavor, stržený novou myšlenkou. Rovněž ostatní něco říkali. Jak čas plynul, již se ani moc nepomlouvali. Ke konci hlavně tvrdili, že jim je na slavnostní večeři dobře. Co to ale znamená? – Dobře?, zkoušel opakovat cizinec slovo našeho jazyka. Je vám tu dobře? – Jsme rádi… – Rádi? Nedovedu si pod tím nic představit. – Jsme rádi, že nám bylo dopřáno sejít se na slavnostní večeři. Takhle společně už navždy zůstaneme v historii.

Sotva stáli na nohou. Měli divné tvary lebek, uhrančivě lesklé pohledy, tváře se jim nepřirozeně zbarvily. Především si však Al Vahšíja i na zmatku U zlatého oběšence potvrdil, že sebevětší hermetici se občas upřímně rozpovídají a pak nemohou přestat, dokud se úplně nevyčerpají. Připomínají provazochodce na jednom starém obraze. Uklánějí se tam a odcházejí mezi diváky. Jeden divák se ohlíží. Vrtá mu hlavou, proč se na jejich chůzi, kráčejí-li po zemi, žádné mimořádné schopnosti neprojeví. Ovšem večeře adeptů, ta končí bujným magickým myšlením. Přilétají satyři, skřítci vylézají ze zdí a z podlahy, nymfy a sirény plavou mezi židlemi a pod stolem, v krbu tančí salamandři. Al Vahšíja si při slavnostních příležitostech na takovéto závěrečné reje potrpěl. Nečinily ho sice šťastným, leč tím víc ho obo-

hacovaly. Sám to chápal tak, že Bůh chce své nejbližší především zdokonalovat. Proto zdejším kolegům, pozorujícím ty všemožné tajemné příšery, s trochou nadsázky řekl: Vážení poďobaní, zjizvení, s popáleninami, otrávení, bez prstů, i kdybychom se nikdy nepotkali, nebyly by naše osudy jiné. Zahleděnost do minulosti máme v genech. Ne pro zábavu, ale abychom byli inspirováni, posílá k nám Bůh návštěvy z minulých dob. Díky nim s přítomností nedokážeme mít mnoho společného a jsme v ní tudíž jako na pranýři, jako v řetězech.

Nic se na tom nezměnilo, ani když Baziliška, dříve než mohl kohokoliv usmrtit pohledem, proměnil Al Vahšíja ve vlka požírajícího krále. Rej alchymické poezie zakončily různé postupy souložení, těhotné královny, porody zlatých dětí, rozvody rodičů, stárnutí, soumrak.

Slavnostní večeře pro dvacet čtyři zdejších adeptů skončila. I stůl v soumraku odnášejí. Jen sestra v Umění zůstala na prázdném jevišti. Opona se zatáhne. Chvíli se trochu vlní. Jaroslav Hajman vidí na každé části jejího povrchu totéž. – Pomoz mi vstát, poprosí ho matka.

Planety vycházejí a zapadají, roční doby se střídají, růže rozkvétají a odkvétají, ptáci zpívají a umlkají. Součástí velkého díla je každý nádech a výdech, tlukot srdce, krevní oběh. Jaroslavova matka je královna. Otce sežral vlk, takže rodinu doprovází z divadla v neviditelné podobě. Matka se zeptá Jaroslava: Nevadí ti, Jaroušku, že se o tebe pořád opírám? – Samozřejmě že ne. – Jsem nějaká nehybná. Přitom mám tolik práce. Tolik bych toho ještě ráda stihla. Chápe ji, jelikož součástí velkého díla je též každodenní nakupování, vaření, praní, uklízení. Proto je zájem o alchymii obvyklý i mezi ženami, ač jen málokteré adeptce se podaří něco tak pamětihodného jako Marii, která kdysi vyšla z komory v červené sukýnce. Většinou se nic pamětihodného nepodaří ani adeptům. Stačí ostatně, opakují-li se úkony, myšlenky, pocity a naděje starých.

Toto probíhá díky Kryštofu Kocourkovi, když zvěstuje svým nezaměnitelně roztřeseným hlasem: Naděje je jenom v naději. Promarněné životy nejsou promarněné životy. Všichni budeme spaseni.

Nejprve je na řadě Celka, které není dobře. Řekla smutným hlasem Jakubovi, že uvařila večeři na rozloučenou. Avšak poté, co jí ukázal

jedničky, povídali si o různých předmětech. Celka se pochlubila svými úspěchy v těsnopisu. – Učitelé mě dávali za vzor rovněž žákům v sousedních třídách. – Takové schopnosti já nemám. – Zato teď mi akorát zplesnivěl chleba. Přinesla ho. Jakub ale plesnivění chápe alegoricky. Ovšem dřív než cokoliv řekl, Celka, jako by mu četla myšlenky, prohlásila: Já vím, ty jsi muž, ty vidíš i v plesnivém chlebu alchymii. – Alchymii se věnovalo také několik žen, odpověděl pohotově. – Cože? – To je citát, který jsme se učili ve škole. Zasmál se a dodal: Ty, Celko, mezi ně patříš. Umíš těsnopis.

Ani po letech o tom nepochybuje. Vidí hermetické souvislosti opravdu všude. I každou dětskou knížku, která se mu vybaví, vnímá jako hermetismus. A co se týče školy, z ní má pocit, jako by se tam o ničem jiném než o alchymii neučilo. Schované sešity se slohem jsou dokladem toho, že už tehdy prožíval skutečnost stejně jako dnes a podobně jako dnes se i uměl vyjadřovat. Svým způsobem lze tedy říci, že se mu po mnoha peripetiích podařilo dospět znovu na začátek. Nicméně listování slohovými pracemi v něm probouzí též pochybnosti. Vidí, jak se na jejich řádcích, stejně jako v životě, střídá naděje s beznadějí. Na druhou stranu ho napadá, zda se skrze ono neustálé střídání již jakýkoliv život sám o sobě nestává velkým dílem. – Co ale znamená, že mě něco napadá? Dosáhl jsem snad při vzpomínání pomocí knížek z dětství a školních sešitů rozšířeného vědomí? Možná by se mi navodilo i jinak. Ať bych kolem sebe slyšel a viděl cokoliv, ať by panem učitelem V. K. či M. V. byl kdokoliv, vnímal bych svět nejspíš stejně. Prchavé. Fixovat. Suchozemské řasy. Rozpustné kameny. Jako by se dřív nemluvilo o ničem jiném. V dnešním světě jsou pro adepty jejich zežloutlé školní sešity podivnou oporou. S pomocí starých školních osnov sestupují až do hrobů k předkům. Proč však věnovat tolik energie minulosti? V Lulovi četli, že koho smrt dosáhne, aniž něco pamětihodného za svého života vykonal, ten spolu s tělem zahynouti musí. Leč jsou-li schopni vidět cokoliv stále, není činnosti vyšší a nižší, více a méně pamětihodné. Cožpak by mohli prožít něco pomíjivého a nikdy na to nezapomenout? Anilin. Vyšívaná dečka. Každý zakouší nesmrtelnost jinde.

Hynek Helmont si vybavuje duchamorný suterén Akademie, do něhož se k mladým vědcům oknem vyklání z chodníku jejich zahradník Al Rebis. Měl zřejmě zrovna cestu kolem. Něco podává Polákovi a domlouvá s ním poslední detaily mimořádně vzrušujícího výpočtu. Za Polákem, jakoby v druhé řadě, stojí pod oknem Harbach s Houslarem a rovněž vzhlížejí vzhůru, stejně jako Jiřík ve třetí řadě. Všichni se srdečně smějí. O jaké poslední detaily se jednalo, má Hynek, který tehdy ani nevstal ze židle, jen obecnou představu. Podle něj je jim zejména společné, že na nich dávno nezáleží, dávno se nikde neprojevují. Ani nelze předpokládat, že by z té doby mohl mít Polák, Harbach, Houslar či Jiřík něco schovaného. Pouze Al Rebisovo vyklánění oknem z chodníku do suterénu přetrvalo, aby se stalo součástí velkého díla.

Jakub Jirec si zase pamatuje, jak v Besedě během slavnostního zahájení vernisáže Hlaváček na smluvené znamení Mistra Fukana přítomným oznámil *Občerstvení je v bufetu*, a zároveň na bufet ukázal. Určitě byli s Mistrem domluveni, protože ten se spokojeně usmál a jakoby za všechny řekl *Děkujeme*. Když se však chtěl v bufetu občerstvit Hlaváček, všiml si Jirec, jak se srazil s Pharutou. Stařena Hlaváčkovi řekla: Já už jsem občerstvená. Ustoupil o krok a ještě se s pochopením uklonil. Zato Fukan, který srážku také viděl, se na Hlaváčka obořil, proč je submisivní. A on ze sebe najednou nebyl schopen vypravit slovo.

V tu chvíli se i děj občerstvení přenesl na plátno. Jindřich Hlavsa si vybavuje ticho a pocit znehybnění. Autorství Občerstvení, známého rovněž pod názvy Bufet, Beseda, Vernisáž či Slavnostní večeře, je připisováno Merianu Haronubuovi. Malíř mezi dvaceti čtyřmi Al Vahšíjovými hosty znázornil několik umělců, jimž dal své rysy. Vše je úžasně živé, jednoznačné, žádné sotva znatelné šmouhy, jaké jsou na obrazech Suzuki Haranobuových, který se vrátil z opačného konce zeměkoule, kde si u jednonohého havrana vyřešil barevnost pomocí čaje. Na Občerstvení zakoušel Hlavsa dokonalost v každé části každého těla. *Nejsem bača, ale i z kousku berana mám pocit, jako bychom se už někde viděli*, napsal u stolku do návštěvní knihy k ostatním du-

chaplnostem. Navíc se podepsal *Merian Haronubu*. Samotného jej ten okamžitý nápad zaskočil. Připadal si, že je kdosi jiný. Vnímání se mu změnilo.

Aby toho využil, znovu se na vernisáž vrátil. Tak se potkal s paní asistentkou, kterou již velice dlouho neviděl, ač se s ní v knize Ego scházel každých čtrnáct dní. Nyní kdyby jej neoslovila, nebyl by si jistý, zda je to opravdu ona. Byla shrbená, měla nezvykle dopředu prohnutý krk, předsunutou hlavu. – Pane doktore, přišel jste se taky podívat na veselé barvy? I když mu tou otázkou dala najevo, že jí neunikl jeho optimismus, přikývl. Jen se podivil, že se o vernisáži dověděla. – Potkala jsem na ulici kousek odsud doktora Mikuláše Tovta, který na pořady v Besedě dostává pozvánky, takže jsem hned šla s ním. Celé jméno i titul svého kolegy a přítele užila, jako by se jednalo o někoho důležitého. Možná se na Tovtovi cítila v těchto prostorách závislá a takhle se s tím Hlavsovi nepřímo svěřila. Poněkud dezorientovaně vskutku působila. Třeba byla přesvědčena, že jsou v Besedě vystaveny samé vrcholy umění. Rozloučili se. Dlouho za ní hleděl, aniž tušil, že tentokrát ji vidí naposledy. U bufetu se rozhlížela. Zřejmě doktora Tovta hledala. Zároveň na Jindřicha vykoukne štěrbinou z minulosti. Zakrývá si rukou ústa a říká, že je ráda, neboť bude mít zuby, které vydrží stále. Tak nějak to stojí v Egu. Leč o další existenci paní asistentky ve zmíněné knize nic není. Ani o další existenci zubů. Aspoň na pohřeb měl zajít. Nebo aspoň jí měl přinést z bufetu skleničku vína. Jenomže se nechtěl prodírat davem obdivovatelů Haranobua, kteří tam vykřikují různé provokativní soudy o Haronubuovi a jeho napodobitelích. Ostatně tou dobou již paní asistentka byla pryč.

Všiml si ale jiných stařen, hlídaček, které ty invektivy pobouřily stejně jako jeho. Shlukly se u stolku s návštěvní knihou a rozhořčeně, i když nenápadně, aby je nikdo neslyšel, se vzájemně ujišťovaly, že pro ně jsou umělci všichni. Pouze nejmladší z nich, která měla na jmenovce napsáno Hanička a která většinou mlčela, se v jednu chvíli osmělila a stejně bez zábran jako Haranobuova klaka poněkud dementní intonací ostatní stařeny informovala: Všichni křičej. – Zastírají si tím akorát vlastní neschopnost a zatrpklost, vysvětlila potichu paní

Červená. – Podívejte, paní Červená, zde někdo tvrdí, že není bača. A podepsal se Merian Haronubu. – No teda a všimla jste si, co pod to připsal Galeotto?, zeptala se Balinasová a zaťukala si na čelo. – Hm. Ten je divnej. – To je. U nás kradl na chodbě mosazné svítilny, postěžovala si paní Fluda. My byli úplně bezmocní, jenom jsme je počítali a čekali, kdy přijde na řadu další patro. – Já mám zase podezření, že u nás rozbil v opilosti Farineta skleněnou výplň ve vchodových dveřích. – Podívejte, tady napsal, že nejlepší je pivo. – Kde to čtete, paní Osperová? – Tady. – Nejlepší je pivo. Jdu raději na pivo. No vopravdu. Ani vyjádřit se inteligentně neumí. – Ale tu výplň mohl rozbít třeba vítr, utěšovaly se staré milovnice umění navzájem.

IV.
SPOJ BRATRA SE SESTROU A PODEJ JIM NÁPOJ LÁSKY

**NAPŘÍRODNÍMPROSTRA
NSTVÍMUŽAŽENASETANE
ČNĚOBJÍMAJÍ,VEDLENICH
VSOŠNÉMPOSTOJISLEVOU
RUKOUVBOKUROSTLÝMU
ŽDRŽÍVNATAŽENÉPRAVICI
POHÁR,UJEHONOHOUDŽB
ÁN,ZAPROSTRANSTVÍMK
EŘE,VPOZADÍSTROMYAMĚ
STOVKOPCOVITÉKRAJINĚ.**

Ať se i v dospělosti moje děti milují, ať navzdory posměchu či útrpnosti okolí vytrvají v lásce, i když je svět bude přesvědčovat, že největší štěstí vypadá jinak, ať jim ani v dospělosti nečiní problémy prožívat ve vzájemném spojení skutečné hodnoty. I kdybych byl kvůli svému přání odsuzován, i kdyby v mém vztahu k dětem byl spatřován latentní sadismus umělce, i kdybych nikdy neměl být pochopen, i kdyby se mi nikdy v budoucnu nemělo dostat zadostiučinění, budou-li se mé děti stále milovat, pomocí jejich lásky budu také já lépe čelit nepřízni doby.

Chtějí učinit takový krok, aby zůstali na stejném místě. Zároveň se ale té představy děsí, jako kdyby někde zůstat přinášelo větší utrpení než postupovat do neznáma. Občas nevědí, oč by měli usilovat. Ludvík Trismosin začíná mít pocit, že na žádném rozhodnutí nezáleží. – Stejně se může stát cokoliv. – Naše rozhodnutí jsou vedlejší, souhlasí s ním Jarmil Trismosin. Může-li se však stát cokoliv, pak by ani nebylo nic divného vrátit se do minulosti. Nebo by kdokoliv mohl být

králem a královnou. Nebo král by mohl být sluncem a královna lunou. Nebo proč by nemohli adepti pracovat v Ústavu?

Stojí proti zdi tváří v tvář nekonečnu. Jsou úžasní. Kryštof Kocourek jedoucí vlakem přestává být za pomoci umění součástí davu. Totéž platí i pro ostatní. Se žebříkem přichází V. K. Pomáhá mu s ním Růžička. Žebřík udělal Mattheo. Na žebříku jsou Hermes, Herkules, Aegle, Špetle, Naaman, Hajman, Tyfon, Seton, Latona, Krušina. Na žebřík se dívají Milan, Roman, Johann, Jan, Barbora, Sára, Daniel, Pavel.

Je jich ještě víc, ačkoliv jich není mnoho. Mají-li komoru, vchází se do ní většinou přes kuchyň. Ti, co o komoru za kuchyní přišli, ztratili zároveň možnost po celodenním vaření trávit večery nad svým pravým posláním, za které považují chemické pokusy. Někteří však žádnou komoru nikdy neměli a k uskutečnění velkého díla jim od dětství slouží výklenek v koupelně. Ale bez ohledu na výklenek, mají-li dosud komoru, či zda jsou v kuchyni, všichni rádi vzpomínají na dávné dny, kdy v nich bylo tolik touhy, že ještě nyní ji silně prožívají. Pokoušejí se své tehdejší zážitky co nejvěrněji popsat, aby přiblížili bratrům a synům v budoucnosti sváteční okamžiky.

Jakub Špetle se usmívá. Rozpouštění stříbra. Roztok stříbra se neliší od čisté vody. Ani když si kapalinu ve zkumavce pozorně prohlížel lupou, nic v ní neviděl. Stříbro tam je v neviditelné podobě. *Přesvědčil jsem se o tom. Nejprve jsem roztok v misce nad malým plamenem odpařil. Na dně se objevila bílá sůl. Část jsem jí zase rozpustil ve vodě. Zbytek jsem žíhal v kelímku silným plamenem. Zatímco roztok soli se rovněž ničím nelišil od vody, žíháním jsem získal třpytivou kapku kovu. Tak jsem dokázal, že se stříbro při rozpouštění stává neviditelným v roztoku a v soli.* Špetle i ostatní si představují, jak byl tento postup již nesčetněkrát zopakován a pokaždé probíhal stejně úžasně. Nebo se radují při rozpouštění zlata, že je roztok žlutý. Přikládají tomu značný význam. Například Jindřich Hlavsa si před spaním zaznamenal do laboratorního deníku: *Barva zlata zůstala viditelná též v roztoku.* Nemohl usnout. Vzpomínal na Marii, na jaro, na petrklíče, na břeh potoka a jak se potom vrátil do výklenku v koupelně ke svému rozpouštění.

Takto znepokojivé, vzrušující zdroje inspirace jsou všude, a přesto není snadné se k nim přiblížit. Nemůže však být pochyb, že adeptům se to povedlo. Hynek Helmont se dokonce několikrát setkal s bohyní Esetou Apolons. První jejich setkání zprostředkovala Kybela u Hajmana v kuchyni. Tehdy Helmonta nejvíc upoutalo Esetino tělo. Zejména její hlava ho zaskočila. Také Kybela se tvářila překvapeně. Jako by i ona viděla Esetu poprvé, už ve dveřích prohlásila, že si ji představovala starší. Rovněž v kuchyni hovořila po celou dobu první schůzky hlavně ona. Eset se pouze asi po hodině obrátila na mlčícího Helmonta a zvídavým hlasem se zeptala: Nechcete víno? Sama mu nalila. Dále Helmontovi neuniklo, že je na jídelním stole stejný igelitový ubrus jako u nich doma. Takový ubrus měla v té době většina adeptů.

Snad i proto se vracejí do historie. V ní jsou Eset a Kybela duhou všech barev či horizontem všech cest. Je to podivný mysticismus. Staří vlastní látky, po kterých jejich potomci marně touží, o nichž sní, které zbožňují. Dědeček Dž Kaman má skříň s chemikáliemi, kde jeho vnuk Jan žije paralelní život. Na štítcích lahviček čte slova, jež vyjadřují jejich obsah a zároveň příběhy kolem nich. Skalice, ledky, kamence. Jiní malí experimentátoři si zase před regály s tinkturálními duchy, atramenty, alauny připadají jako v obchodě s chemikáliemi nebo dokonce jako v temném smíchovském hračkářství. Je ale možné díky tehdejšímu zaujetí dnes vytvořit velké dílo? Těžko říct. S jistotou lze pouze tvrdit, že pro nynější úsilí představuje tehdejší zaujetí v komoře za kuchyní neboli ve výklenku v koupelně nezbytnou oporu. Celou noc tam hořel uprostřed podlahy kahánek. Vzpomínka na komíhavé žluté světýlko znovu probouzí emoce. V jeho paprscích poznává Hynek Helmont na listu papíru svůj nejstarší seznam látek. *Chlorid cínatý, chlorid cíničitý…* Ve škole na chodbě tou dobou kráčela Alžběta a vedle ní nesla služba na nosítkách skutečné natrium. Děti se rozestupovaly. Milan Figulus pocítil neobyčejnou radost. Po letech k tomu může říci: Začínala nám první hodina alchymie.

Jejich mechanická srdce tehdy prostupovala nezlomná víra. Měli život adeptů před sebou. Rozhodně jim nechybělo odhodlání. Díky

pokusům potkali Esetu, Kybelu, Perrburellu, Marii, Ilírii, Barboru, Sáru. Učili se o nich, že to jsou čarodějnice, ačkoliv trochu čarovala jen Kybela. Co se dělo v ostatních ženách, těžko říci, neboť se tvářily lhostejně a skoro nepromluvily. Avšak podobně lhostejně se tvářící adepti toužili po lásce. Sestra v Umění byl jejich cíl. Snažili se ho dosáhnout nejrůznějšími způsoby. Kdeco jim připadalo alchymické. Obrázky i pouhé zvuky slov jako by živily jejich latentní exhibicionismus, takže si spojení se sestrou v Umění dokázali představit téměř za všech okolností.

Když ale uviděl Jindřich Malý poprvé živého alchymistu v hypermarketu Globe, kde oba tlačili vozíčky, skutečnost opět překonala fantazii. Zastavil se, či lépe řečeno znehybněl. Alchymista však mířil soustředěně, bez zaváhání s prázdným vozíčkem k východu. Zřejmě zde neměli, co hledal. Ostatních zákazníků si nevšímal. Jenomže z něho nešlo odtrhnout oči. Byl od hlavy k patě celý z jiného věku. Hůl, brýle ani vrásky neměl. I toto na něm působilo podivně. Vypadal zachovale, bezmála mladistvě, ač mu bylo hodně let. Těžko ovšem v jeho případě vyslovit jakýkoliv časový údaj. Lze jen říci, že příště ho Jindřich Malý vidí v Globu zase. Rychle se k němu rozjede. Zlehka svým vozíkem vráží do jeho vozíku. Jeden druhému se omlouvá. Nic neobvyklého se nepřihodilo. Byla to scénka, k jakým dochází mezi regály každou chvíli. Ale Jindřich z ní má přesto radost, jelikož poprvé slyšel živého alchymistu promluvit. Připadalo mu, že zahaluje omluvy do narážek a podobenství. V duchu za to děkuje též muži a ženě, kteří ho porodili a kteří chtějí, aby je vozil autem do hypermarketu.

Díky nim potkal onu charismatickou postavu v Globu ještě potřetí. Tentokrát stačilo, aby ji pouze dojel. Chvíli pak kráčeli s vozíky vedle sebe. Zastavili se. – Promiňte. Nevíte náhodou, prosím vás, kde je pochován Bůh? Nerad bych ho minul. – Pochovaného Boha byste hledal zbytečně, odpověděl alchymista Jindřichovi bez sebemenších rozpaků. Není pochyb, že v hypermarketu mohou mít všechno, a tudíž se nediví, hledá-li zde nějaký zákazník Boží hrob, a nemůže-li jej nalézt, předpokládá, že si ho akorát nevšiml nebo že ještě na všech místech

nebyl. Na druhou stranu se alchymista netváří ani jako ten, kterého se pořád všichni ptají na stejnou věc. Nikoho nepodceňuje. Naopak se snaží dát každému najevo, že si jsou rovni. Jako zákazník zákazníka pouze Jindřicha Malého upozorní, že Bůh stále žije. – Rovněž Marie. – Ta taky? – Ano. Zrovna minulý týden je viděl jeden z nás v Opeře. Jindřich se spokojeně usmál, jenomže alchymista si ten úsměv špatně vyložil a trochu zvýšil hlas: Kámen mudrců je totiž skutečnost. Několik zákazníků zpozornělo. Avšak skutečnost dokonale zašifrovaná. Hovořil zase potichu. Neusiloval o masovou popularitu. Kámen mudrců je svinstvo, odpadek povalující se všude, přístupný stejně bohatému jako chudému. Hele, ty se tím neřádem ovšem nesmíš nechat odradit. Musíš hledat. Návod je vlastně v každé hodnotné literatuře. – Já vím, zašeptal s pohledem upřeným před sebe do košíku. Četba je lampou svítící na cestu. – Ano, samozřejmě. Ale to svinstvo nemusí být jenom knihy. Popojeli. Kámen může být v jakémkoliv zboží… Přikývl: Taky se říká, že až ho jednou najdeš, za všechno se ti odmění. – Hm. – Jenže já nic nejspíš nenajdu. – Proč byste zrovna vy neměl nic najít? Musíte v něj věřit. – V něj věřím, ale sobě nevěřím. – To si protiřečíte. – Jak to? – Vždyť on je naší neustálou nadějí. Copak nevidíte, co je tu kelímků? Co je tu sáčků? – Někde jsem četl, že kámen mudrců může být v soli. – No pochopitelně. V soli, v cukru, v oleji, ve víně. Kdekoliv. V některém vejci… Taky tohle je zajímavá krabička. Venuše vaří za vás. Načež alchymista podivně zkroutil krk a trochu vykloněnou hlavou se ohlédl přes rameno a s vozíkem zacouval. – Mě upoutaly tyhle láhve. – Hele. Podívej, tady dali dohromady kohouta, želvu a berana. Jindřich zacouval za ním. No, nevypadá snad takový nápis lákavě? – Velká je ta konzerva dost. A není drahá. Potom si všiml trnů se silou růže a alchymistu na ně upozornil. – No a co říkáte Pizza? – Na Pizzu bych nepřišel. – Proč? Ostatně trny se silou růže taky nejsou bez zajímavosti. Musíte akorát častěji chodit nakupovat. Nevyhýbat se praktickým věcem. Vrátil pizzu zpátky do mrazáku. – Jsem tu, abych splatil dluh těm, kteří mě porodili. – A děláte dobře. Jenom teoretizování nestačí. Musíte si myslet, že tady se prošlapávají nové cesty.

Jindřichovi rodiče i další staré dvojice se mezi regály rozhlížejí, aby se neztratili. Mladí muži a ženy si počínají sebevědoměji. Děti volně pobíhají. U alchymisty stojí spotřebitelé, které zajímá, co říká o nových cestách. – Znáš tohle? – Šlehačka ve spreji. Ti prostší v hloučku s úsměvem zatleskali. Alchymista však pana Malého opravil. – Hermetická nádoba. Polorozbořená kaple. V ní probíhá alchymická svatba pana Merkura se slečnou Sírou. Dva tři čtyři si šlehačku ve spreji dali do košíku. – No a co vy tady sháníte? Něco jinýho? – Sháníme v podstatě cokoliv, promluvil ze skupinky vyšší pán v šedivém baloňáku jako nějaký mluvčí. Jenomže někteří z nás už se pohybujeme pomaleji a hůř vidíme. Sražená křídla nenajdem ani s brýlemi. Kdosi řekl, že někde viděl havranní křídla. – Křídla jsou s prominutím evergreen, ozval se s mladistvým temperamentem bělovlasý Rebis. – Prášek nebo drť? – Prášek nebo drť? Byl to jen dotaz na krabicích, který upoutal dva mladíky, takže ho oba nahlas přečetli. Znělo to jak pozdrav.

Hlouček popojel k figurkám Anny a Karla, jejichž vztah nám byl vzorem pro lásku, jakou celý život hledáme. Holečková se obrátila k Harbachovi a šeptem ho poučila, že Anna je slečna Síra a Karel je její nápadník Merkur. – Co je to za blbost? Tvářil se nechápavě. – Jsou krásní, povzdychla si Hustiřanová. *Zaplať jednoho, dostaneš dva!* Dala si je do košíku. Hodně jich si je bralo. Měli radost, že tu na ně mají mimořádnou slevu. Zachar, Zosimos i jiní zákazníci nad figurkami postávali bezradně. – Vás třeba něco čeká teprve ve skladu, někde úplně vzadu dole. Opravdu. Můžete mi věřit. Obtížná dostupnost některých věcí je podobně lákavá jako sestra v Umění, zdůraznil alchymista. – Asi máte pravdu, řekl Zosimos. Byli jsme až pod Helikonem. Podzim, mlha, hluboké úzké strže. Barva jeřabin. Bláto, vítr, déšť. Chyběl nám oheň. Pochybovali jsme o svých dobrých vlastnostech. Kdo na nás může být hrdý? Vždyť ani my sami sobě nerozumíme. – Jsme moc složití, podpořil ho další bezradný zákazník. I ve svém altruismu jsme objevili sobectví. – Vy? – Ano. – Já taky, přiznal se Dostál. Nutil jsem přátele, aby mi opisovali moje postupy. Byly sice míněny alegoricky, nicméně různé narážky na nedostatky, nedokonalosti lidstva z nich

trčely úplně přemrštěně. Veškerá alegorie spočívala de facto jen v podrobnostech, kterými jsem ty zápory zveličoval. Přitom jsem se přátelům snažil namluvit, že teprve v mých postupech vyniknou.

Únavou se ještě víc opřeli o své prázdné vozíky. Alchymista chvíli uvažoval a pak řekl: Hele, já ti akorát můžu popřát hodně trpělivosti v hledání. Nenechat se otrávit. – Děkujeme, odpovídali ti, co stáli nejblíž. – Nenechat se otrávit, opakoval Rebis. – Neděkujte. Vážně, nikomu neděkujte. Musíte se spoléhat především na sebe. Všechno si musíte sami najít a vyzkoušet. Ani prodavaček si nevšímejte. Ptali byste se jich zbytečně. Některé mají krásná těla, ale neporadí vám žádná. – To vám věříme. – Nejsme tady poprvé. – Tohle jsme si vyzkoušeli. Alchymista se usmál: Já taky. Kdysi jsem prodavačkám dokonce psal. – Vy?, podivil se jakoby za celou skupinu vyšší pán v šedivém baloňáku. – Ano. – Jak je to možné? – Býval jsem začátečník. Když jsem si četl později kopie oněch dopisů, měl jsem pocit, jako by jejich obsah souvisel s někým jiným, koho velice dobře znám, ale najednou se mi nemůže vybavit. – To se stává, přisvědčil zákazník se silnými brýlemi. – Prodavačky si nanejvýš pamatují, co zdánlivého mají kde v kterém regálu, prohlásil Zachar. – Takový je jejich svět. Prodavačky nejsou zasvěceny do podstaty hypermarketu, dodal s laskavou ironií spotřebitel s motýlkem u krku, zrovna když skupinku míjelo několik z nich. Alchymista se ohlédl, načež se zase obrátil k Malému: Potkáš-li je za městem, nesnaž se s nima objímat. Těžko ti mohou cokoliv usnadnit. – Já pořád chci alonge, řekla Hustiřanová. – Těžko vám poradí. – Já zase sháním spalovací lžičku. – Neporadí nikomu, trval na svém alchymista.

Teď již nebylo pochyb, že se v jednom místě Globu konal zmatek. Jakýsi podivín ještě chvíli poučoval hlouček zákazníků a potom se s nimi rozloučil. Na Jindřicha opodál netrpělivě čekali rodiče. Také ostatní se začali rozcházet. Ale i kdyby se už nikdy neměli znovu potkat, nezapomenou na sebe. Ač je každý z nich jiný, ač je každý z nich individualista, díky zmatku se budou cítit spřízněni, budou o sobě stále vědět. Krátké setkání s alchymistou stačilo, aby je trvale poznamenalo.